

Andet Afsnit.

Universitetets og Kommunitetets økonomiske Anliggender.

I. Universitetskvæsturen.

Den 18. Januar 1915 afgik Kassekontrollør i Universitetskvæsturen Peter Lund ved Døden. Han blev ansat i Kvæsturen 1857 og beskikkedes 29. Sept. 1871 til Kassekontrollør. Ved Skrivelse af 23. s. M. konstituerede Ministeriet derefter Assistent i Universitetskvæsturens Kassekontrollorkontor cand. polit. Fenger til indtil videre paa eget An- og Tilsvaret at varetage de med Universitetskvæsturens Kassekontrollørembede forbundne Forretninger. Efter Kvæstors Indstilling af 22. Febr. 1915, hvorover Ministeriet indhentede en Erklæring af 12. Marts 1915 fra Konsistorium, som heri tiltraadte Kvæstors Forslag, blev Embedet uden forudgaaende Opslag ved kgl. Resol. af 23. Marts 1915 besat med Assistent i Universitetskvæsturen cand. juris Anders Christian Ømark fra 1. Marts s. A. at regne.

— Ved Finansloven for 1915—16, jfr. Rigsdagstid. 1914—15, Tillæg A. Sp. 1291—94, blev der bevilget hver af de ved Universitetskvæsturen og Sorø Akademis Kontor i Sorø normerede 7 Embedsmænd, hvilke ikke var omfattede af Loven af 8. Juni 1912 om midlertidig Lønforhøjelse, et Løntillæg paa 400 Kr.

— Ved samme Finanslov, jfr. Rigsdagstid. 1914—15, Tillæg A. Sp. 1295—98, blev der bevilget 1,100 Kr. til Lønning af en Skriver i Universitetskvæsturens Bogholderkontor.

— Skriver i Universitetskvæsturen Ernst Emil Oskar Jensen ansattes som Assistent i Kvæsturens Kasserer- og Forvalterkontorer fra 1. Marts 1915 at regne.

By- og Herredsfuldmechtig, Cand. jur. Hans Dorph Hemmingsen ansattes som Assistent i Kvæsturens Bogholderkontor fra 1. Juni 1915 at regne.

— Fuldmægtig ved Sorø Akademis Kontor i Sorø Johannes Meller Valeur blev under 28. April 1915 udnævnt til Kasserer sammesteds.

II. Universitetets Almanakprivilegium.

Efter at Observator Pechüle var afgaaet ved Døden anmodede Konsistorium 20. Juni 1914 Professor astronomi om at ville afgive en Indstilling om den fremtidige Ordning af Beregningen og Redaktionen af Almanaken samt Reguleringen af Markederne. Denne Indstilling, som

Prof. Strømgren først afgav 6. April 1915, idet han, forinden han fremsatte Forslag til en endelig Ordning, ønskede ved at udføre Beregningen af Almanakerne for 1916 at skaffe sig Overblik over Spørgsmaalet, var saalydende:

„Mit Forslag gaar i Hovedsagen ud paa følgende Punkter:

- 1) Beregningen og Redaktionen af Almanakerne foretages i *Observatoriets* Navn og overdrages til Professor astronomiæ, med Assistance af en af Observatoriets Beregnere og mod et nærmere fastsat Honorar,
- 2) Reguleringen af Markederne overdrages indtil videre til Kontorchef i Handelsministeriet Krenchel, mod derfor fastsat særligt Honorar.

Med Hensyn til det første Punkt skal jeg bemærke, at det ikke blot synes mig formelt rigtigt, men af følgende Grund ogsaa realiter vigtigt, at Observatoriet som saadant har Ansvaret for Almanakernes Beregning og Redaktion. Ved Observator Pechüles Død var der paa Observatoriet ingen, der havde nogen Erfaring i Almanakspørgsmaalet, og der havde ikke været nogen Mulighed for at vinde en saadan Erfaring, da Almanakkens hele Beregning og Redaktion altid havde været betragtet som Observators Sag, i hvilken ingen havde hverken Pligt eller Ret til at blande sig. En Følge heraf var, at Overtagelsen af Almanakredaktionen kostede et uforholdsmæssigt stort Arbejde.

Den af mig foreslaaede Ordning (nærmere Detailler se nedenfor) vil medføre, at der paa Observatoriet foruden Almanakredaktøren selv altid findes en til, som er nogenlunde fortrolig med Spørgsmaalet om Almanakkens Beregning og Redaktion. Det er indlysende, at dette bl. a. ved en eventuel ny Vakance vilde være af stor Betydning.

Med Hensyn til den nærmere Ordning af Spørgsmaalet tillader jeg mig at indstille, at det overdrages Undertegnede, mod Honorar og med Assistance af en af Observatoriets Beregnere at beregne og redigere Almanakkerne, men at Reguleringen af Markederne overdrages til en anden, foreløbig til Kontorchef i Handelsministeriet Krenchel, som har erklæret sig villig til, mod et passende Honorar at overtage dette Hverv.

Overføringen af Almanakens Beregning og Redaktion fra Observator til Prof. astr. betegner kun en Tilbagevenden til den oprindelige Orden og maa vel betragtes som rimelig i sig selv. For Undertegnede vilde denne Ordning betyde, at jeg vilde være i Stand til at gennemføre det Princip, som jeg har opstillet som mit Ideal: helt at kunne gaa op i min Embedsgerning uden Bibeskæftigelse med mit Fag uvedkommende Ting.

Imellem de for Almanaken nødvendige Beregninger findes der en Del, som, efter Anvisning af Almanakredaktøren og under hans Ansvar, meget godt kan udføres af en mindre kvalificeret Astronom. Den rigtige Ordning vilde derfor efter min Mening være, at den, der har Ansvaret og Hovedarbejdet med Almanakernes Beregning, har Lejlighed til at faa Assistance af en af Observatoriets Beregnere. Da dette Arbejde imidlertid ikke bør gribe hindrende ind i Observatoriets videnskabelige Arbejder og derfor bør udføres paa andre Tider end de for de videnskabelige Arbejder afastste, bør dette Arbejde honoreres særskilt.

Med Hensyn til Reguleringen af Markederne skal jeg bemærke, at denne Virksomhed intet har med Astronomi at gøre. Ligesaa vist som det ansvarsfulde Hverv at beregne Almanakernes astronomiske Del for

alle Tider nødvendigvis maa være knyttet til en Fagastronom, ligesaa vist er det, at en Astronom som saadan ikke har nogen som helst Kompetence med Hensyn til Spørgsmaalet om Markedsberegningen.

Jeg betragter det som en af mine Hovedopgaver som Bestyrer af Observatoriet, saa vidt muligt at sørge for, at de faa Astronomer, vi har, bliver fri for alle Faget uvedkommende Beskæftigelser. Det ligger altsaa efter min Mening i baade Observatoriets og Astronomernes saa vel som i selve Sagens Interesse, at denne Del af Almanakken — ligesom det altid har været Tilfældet med den meteorologiske Del, Delen om Fyrvæsen etc. — forberedes af specielt Sagkyndige. En saadan paa dette Omraade specielt Sagkyndig vil sandsynligvis altid være at finde i Handelsministeriet og findes der i Øjeblikket i Kontorchef Krenchels Person.

Med Hensyn til Honoraret for Almanakernes Beregning og Redaktion maa jeg fremholde som min Mening, at det indtil nu gældende Honorar — 400 Kr. for den danske Almanak, inkl. Markedsfortegnelsen, 200 Kr. for Skriv- og Rejsekalenderen, 200 Kr. for den islandske og 200 Kr. for den færøiske Almanak, alt uden at der findes noget Honorar til Assistance — er ganske urimeligt lavt, naar Hensyn tages til de nødvendige Kvalifikationer, det store Arbejde og det store Ansvar.

Efter de Erfaringer, jeg nu har med Hensyn til Arbejdet med Almanakernes Beregning og Redaktion skal jeg tillade mig at foreslaa følgende Ordning:

- 1) For Beregning og Redaktion af Almanakkerne honoreres Prof. astr. med 1,200 Kr. — 450 Kr. for den danske Almanak, 250 Kr. for Skriv- og Rejsekalenderen, 250 Kr. for den islandske og 250 Kr. for den færøiske Almanak — saaledes at Honoraret for hver Almanak udbetales, saa snart Almanakkens Trykning er begyndt,
- 2) Til Assistance ved Beregningen af Almanakkerne bevilges der et Beløb af 300 Kr. aarlig, som efter Anvisning af Prof. astr. udbetales til en af Observatoriets Beregnere med 25 Kr. maanedlig forud, begyndende med den 1. April 1915,
- 3) Honoraret for Markedsreguleringen fastsættes efter Forhandling med Kontorchef Krenchel.“

I Anledning af denne Indstilling afgav Kvæstor 18. Juni 1915 en saalydende Erklæring:

„Under 13. April 1888 konstituerede Konsistorium i Henhold til kgl. Resolution af 3. August 1846 nu afdøde cand. mag. Pechüle som Observator ved det astronomiske Observatorium fra 1. April 1888 at regne, og overdrog ham derhos i Henhold til Ministeriets Skrivelse af 27. Marts s. A. Arbejdet ved Beregningen og Redaktionen af Almanaken samt Reguleringen af Markederne mod det derfor fastsatte aarlige Honorar: 400 Kr. for den danske Almanak, 200 Kr. for den islandske og 200 Kr. for Skrive- og Rejsekalenderen, saaledes at dette Honorar paa ialt 800 Kr. vilde blive udbetalt ham hvert Aar, saasnart Almanakens Trykning var begyndt. Efter at Udgivelsen af en særegen Almanak for Færøerne fra og med Aaret 1898 under 5. November 1897 var bleven bifaldet af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, saaledes at Arbejdet ved Udarbejdelsen af denne Almanak overdroges Observator Pechüle mod et aarligt Honorar af 200 Kr., kom det Redaktøren af Almanaken herefter tillagte aarlige

Honorar til at udgøre ialt 1,000 Kr., jfr. Rigsdagstidenden for 1897—98, Tillæg B., Sp. 447—48 og Universitetets Aarbog for 1897—98, Side 928—29. Foruden Honoraret for Redaktionen udreder Almanakkontoen endvidere 100 Kr. for Oversættelse af den islandske Almanak, 100 Kr. for Oversættelse af den færøiske Almanak og 80 Kr. til en Postembedsmand for Udarbejdelse af „Vejledning for Korresponderende og Rejsende“ i Skrive- og Rejsekalenderen, jfr. det anførte Sted i Rigsdagstidenden.

I Professor astronomiæ, Dr. Strømgrens Forslag, der gaar ud paa, at Beregningen og Redaktionen af Almanaken foretages i Observatoriets Navn og overdrages til Professor astronomiæ, er det nu utvivlsomt med fuld Føje gjort gældende, at de ovenfor anførte nugældende Honorarer, tilsammen 1,000 Kr., ere forældede og uforholdsmæssig ringe, naar Hensyn tages til de Kvalifikationer, det store Arbejde og det store Ansvar der er forbundet med Almanakens Beregning. De Honorarer, der have været tillagte Observator Pechüle som Redaktør af Almanaken ere — bortset fra det senere tilkomne Honorar for den færøiske Almanak — de samme som tidligere havde været tilstaaet Professor P. Pedersen ved Ministeriets Skrivelse af 10. Oktober 1855 og Observator Schjellerup ved Ministeriets Skrivelse af 20. September 1856 ved disses Ansættelse som Redaktører af Almanaken, jfr. Lindes Meddelelser angaaende Københavns Universitet 1. Bd. S. 915. Med Hensyn til Honoraret for den færøiske Almanak, der blev fastsat ved Ministeriets Skrivelse af 5. November 1897, skal man oplyse, at dette blev normeret til samme Størrelse som Honoraret for den islandske Almanak, der var blevet bestemt ved Universitets- og Skoledirektionens Skrivelser af 13. Februar 1836 og 22. Juli 1837 (Samling af de for Universitetsforholdene gældende Retsregler II. S. 160 og 167). Det behøver formentlig ikke nærmere at paavises, at disse Honorarer, der i saa lang en Aarrække have været uforandrede, nu maa siges at være et ganske utilstrækkeligt Vederlag for det med Redaktionen af Almanaken forbundne store og ansvarsfulde Arbejde, og at der vil udkræves en Forhøjelse med antagelig ikke under 50 pCt. for at bringe Honorarerne op til en saadan Størrelse, at de under Hensyn til Pengenes nuværende og stadig synkende Værdi ville give Redaktøren et passende Vederlag for det ham paahvilende Arbejde.

I sin foranførte Skrivelse foreslaar Professor Strømgren følgende Forhøjelse af Honorarerne:

for den danske Almanak	fra	400 Kr.	til	450 Kr.
- Skrive- og Rejsekalenderen	-	200 —	-	250 —
- den islandske Almanak	-	200 —	-	250 —
- — færøiske Almanak	-	200 —	-	250 —

tilsammen... fra 1,000 Kr. til 1,200 Kr.

altsaa en Forhøjelse af 20 pCt. Efter det foran anførte maa denne Forhøjelse af det personlige Honorar anses for ganske utilstrækkelig, og det af Professor Strømgren herom stillede Forslag maa da ogsaa ses i Forbindelse med de af ham fremsatte Ønsker om, at der tilstaas Redaktøren af Almanaken en Assistancesum til Beregning af Almanaken og en Assistancesum til Udarbejdelse og Regulering af de aarlige Markedslistes i Almanaken.

Uagtet der ved Redaktionen af Almanaken forekommer et ikke ringe manuelt Arbejde ligesom der imellem de for Almanaken nødvendige Beregninger findes en Del, som efter Anvisning af Redaktøren og under hans Ansvar meget godt kan udføres af en mindre kvalificeret Astronom, har der hidtil ikke været tillagt Redaktøren nogen Assistancesum, men den paagældende har været henvist til at honorere en saadan eventuel Medhjælp, der efter Arten og Omfanget af det med Beregningen og Redaktionen af Almanaken forbundne Arbejde maa anses for at være ganske uundværlig, af det ham personlig tilstaaede Honorar, hvis Utilstrækkelighed alene som personligt Honorar betragtet er belyst i det foranstaaende. Professor Strømgren foreslaar derfor, at der til Assistance ved Beregningen af Almanaken bevilges et Beløb af 300 Kr. aarlig, som efter Anvisning af Redaktøren udbetales til en Medhjælper, der naturligt vil være at søge blandt de ved Observatoriet ansatte Beregnere, med 25 Kr. maanedlig forud, fra 1. April 1915 at regne. Universitetskvæsturen kan for sit Vedkommende ganske tiltræde, at der tillægges Almanakens Redaktør en saadan Assistancesum, ogsaa under Hensyn til, at det formentlig maa være i Universitetets Interesse at kunne byde Almanakens Redaktør, der efter Sagens Natur maa vælges blandt de ved Observatoriet ansatte Embedsmænd, saadanne Vilkaar, at hans Arbejde ved Almanaken ikke træder hindrende i Vejen for den ham paahvilende Embedsgerning i Observatoriets Tjeneste.

Endelig foreslaar Professor Strømgren, at det hidtil Redaktøren af Almanaken paahvilende Arbejde med Reguleringen af Markederne indtil videre overdrages til Kontorchef i Handelsministeriet Krenchel mod et derfor fastsat særlig Honorar. Med Hensyn til dette Forslag skal man tillade sig at bemærke følgende.

Efter de gældende Regler paahviler det Universitetet at udarbejde Markedslisten i Almanaken, jfr. Reskript af 14. April 1747. Dette Arbejde har hidtil været paalagt Redaktøren af Almanaken, hvem det ogsaa paahviler at meddele de Oplysninger og Erklæringer, der maatte forlanges i Anledning af Ansøgninger om Markeders Forlæggelse til andre Tider, nye Markeders Afholdelse m. m., jfr. Ministeriets Skrivelse af 10. Oktober 1855 (i Lindes Meddelelser angaaende Københavns Universitet for 1846—56 S. 915). Arbejdet er foregaaet paa den Maade, at Almanakens Redaktør udarbejdede sin Oversigt over Markedernes Afholdelse i det paagældende Aar paa Grundlag af de ved Indenrigsministeriets (nu Ministeriet for Handel og Søfart) Foranstaltning fastsatte Regler og indsendte dette Forslag til det vedkommende Ministerium, som derefter gjorde Bemærkning om de Ændringer, der ønskedes foretagne. Den af det vedkommende Ministerium i denne Henseende udførte Virksomhed maa formentlig opfattes som et Ministeriets Embedsmænd paahvilende tjenstligt Hverv, der ingensinde er bleven honoreret, og for hvilken man ogsaa vanskelig vilde kunne motivere en særlig Vederlæggelse fra Universitetets Side.

Som det af Professor Strømgren er anført, ligger det af Almanakredaktøren hidtil udførte Arbejde med den aarlige Markedsregulering udenfor det astronomiske Fagomraade, og man maa være enig med Professor Strømgren i, at Professor astronomiæ, til hvem Redaktionen er foreslaaet henlagt, bør fritages for personligt at skulle udføre dette Arbejde.

Derimod kan man ikke se, at der skulde være nogen Nødvendighed for at henvende sig til Handelsministeriet om Bistand ved dette Arbejdes fremtidige Udførelse. Til dette Arbejde udkræves ingen særlig handelsretlig Sagkundskab, men — foruden Evnen til med Nøjagtighed at kunne optegne Aarets Markedslisters paa Grundlag af de givne Bestemmelser om Markedsdagene — alene et almindeligt Kendskab til Markedsstederne og Forbindelsen mellem dem, saaledes at den paagældende kan stille Forslag til den i Slutningen af den nedennævnte Bekendtgørelse af 27. Juli 1908 omhandlede Henlæggelse af Markeder, der falder paa en Søn- eller anden Helligdag, til en anden passende Dag. En fuldstændig Oversigt over de gældende Markedsbestemmelser foreligger senest i Indenrigsministeriets Bekendtgørelse Nr. 189 af 27. Juli 1908 (Lovtidende for 1908 S. 770), der i Forbindelse med de senere tilkomne Bestemmelser om lokale Omlægninger vil afgive det for Udarbejdelsen af den aarlige Markedsliste fornødne Grundlag.

Idet der herefter ikke kan ses at være tilstrækkelig Grund til at udskille den heromhandlede Virksomhed og henlægge den til en Embedsmand i Handelsministeriet, synes man at maatte foretrække en Ordning, hvorefter Professor astronomiæ som Redaktør af Almanaken fritages for personlig at udføre dette Arbejde, saaledes at der gives ham et aarligt Beløb til Assistance i nævnte Øjemed. Man vil herved opnaa, at ogsaa dette Arbejde udføres under Redaktørens Ledelse og paa hans Ansvar, og man vil undgaa en Ordning, som maa forekomme Universitetskvæsturen at være mindre nærliggende, nemlig at Arbejdet med at fremstille et Stof, som bliver Universitetets Ejendom og for hvis Benyttelse af andre Universitetet oppebærer Afgift, officielt henlægges til en Embedsmand i det Ministerium, der efter den ovennævnte Bekendtgørelse af 27. Juli 1908 in fine er forudsat ikke selv at skulle sørge for Markedsfortegnens Udarbejdelse, men derimod at skulle meddele Approbation paa Flytning af Markeder og derigennem delvis kontrollere den udarbejdede Fortegnelse, jfr. det foran bemærkede om den Maade, hvorpaa Arbejdet hidtil er blevet udført. En saadan paalidelig Assistance maa man antage, at Redaktøren vil kunne opnaa mod en Vederlæggelse af 200 Kr. aarlig, medens det Honorar, der efter Professor Strømgrens Forslag eventuelt tænktes tillagt Kontorchef Krenchel efter nærmere Forhandling med denne, efter Professorens mundtlige Udtalelse ventelig vilde blive foreslaaet til 5 à 600 Kr. Under en Samtale, man har haft med Professor Strømgren i Anledning af den heromhandlede Ændring i hans Forslag, har Professoren udtalt, at han kan slutte sig til Kvæsturens Forslag, idet det alene er ham magtpaaliggende, at Professor astronomiæ som Redaktør af Almanaken fritages for personlig at udføre Markedsreguleringen, medens han ikke har særlige Ønsker med Hensyn til Maaden, hvorpaa denne Assistance nærmere ordnes.

Den aarlige Merudgift ifølge de i det foranstaaende fremsatte Forslag vil herefter udgøre ialt 700 Kr., nemlig til Forhøjelse af Redaktørens Honorar 200 Kr., til Assistance ved Berægninger 300 Kr. og til Assistance ved Udarbejdelse af Markedslisterne 200 Kr. Efter det senest foreliggende Regnskabs Udvisende vil denne Merudgift kunne afholdes af Almanakkontoen, uden at det i denne Anledning vil blive nødvendigt at paaregne

en Nedsættelse i det paa Kontoen for 1915—16 som Nettoindtægt af Almanakprivilegiet opførte Beløb 94,400 Kr., jfr. Rigsdagstidenden for 1914—15, Tillæg A., Sp. 1287—88.

Efter den Anledning, den foreliggende Sag dertil giver, skal man ikke undlade allerede nu at henlede Opmærksomheden paa, at det formentlig ogsaa for saa vidt angaar Redaktionshonoraret for indeværende Finansaar, altsaa vedkommende Udarbejdelsen af Almanaken for 1916, vil blive nødvendigt i alt Fald i nogen Grad at raade Bod paa de ganske utidssvarende Vilkaar, under hvilke Almanakens Redaktør for Tiden maa virke, idet det formentlig vil erkendes, at Professor Strømgren, der beregner og redigerer Almanaken for 1916, netop ved denne første og efter Sagens Natur besværligere Beregning og Redaktion i særlig Grad vil føle Ulemperne ved den nu bestaaende Ordning. Det er endvidere af Professor Strømgren oplyst, at der ved Observator Pechüles Død blandt hans efterladte Optegnelser ikke fandtes tilstrækkeligt Materiale til Regulering af Markedslisten for Aaret 1916. Under disse Omstændigheder har Professor Strømgren set sig nødsaget til at rette en Anmodning til Kontorchef i Ministeriet for Handel og Søfart Krenchel om at ville udarbejde Markedsoversigten for 1916. Om Afholdelsen af denne og mulige andre beslægtede Udgifter, der dog formentlig tør forventes at ville blive tilladte af Ministeriet mod regnskabsmæssig Forklaring under Hensyn til, at Overskudet af Almanakindtægterne efter alt foreliggende maa antages desuagtet at ville overstige det i Finansloven for 1915—16 paaregnede Beløb, skal man eventuelt til sin Tid fremkomme med en særskilt Indstilling.

Udover de i det foranstaaende fremsatte Ytringer angaaende den økonomiske Side af den foreslaaede Ordning af Redaktionen skal man endnu sluttelig bemærke, at Professor astronomiæ Overtagelse af Almanakens Redaktion formentlig vil medføre hans Udtræden af Almanakkomiteen, og at Spørgsmaalet om Beskikkelse af et nyt Medlem i hans Sted som Følge heraf vil blive at tage under Overvejelse.

I Henhold til det anførte skal man tjenstligst indstille, at der hos Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet søges Bemyndigelse til ved Udarbejdelsen af Universitetets Budget i Forslaget til Finanslov for 1916—17 under Universitetets Indtægtspost b., Almanakprivilegiet, at optage Forslag om, at der tilstaaes Redaktøren af Universitetets Almanak følgende Forhøjelser af de for ham fastsatte aarlige Honorarer nemlig:

for den danske Almanak.....	fra 400 Kr. til 450 Kr.
for Skrive- og Rejsekalenderen..	- 200 - - 250 -
for den islandske Almanak.....	- 200 - - 250 -
og for den færøiske Almanak..	- 200 - - 250 -

samt at der til Raadighed for ham stilles et Beløb paa 300 Kr. aarlig til Assistance ved Beregningen af Almanaken og et Beløb paa 200 Kr. aarlig til Assistance ved Markedsreguleringen og Udarbejdelse af Markedslisterne i Almanaken“.

Konsistorium indsendte 30. Juni 1915 Sagen til Ministeriet, idet det i det Hele tiltraadte de fremsatte Forslag — for Markedslisternes Vedkommende i den af Kvæstor fremsatte Form — og Ministeriet bifaldt derefter 17. Juli 1915, at de af Universitetet udgivne Almanaker fremtidig betegnes som udgivne af Københavns Observatorium, hvorhos det tilføjede, at det

var sindet paa Finansloven for 1916—17 at søge Hjemmel for de foreslaaede Forhøjelser.

Efter at saaledes Arbejdet ved Beregningen og Redaktionen af Almanaken og Reguleringen af Markederne var overgaaet til Professor Strømgren som Observatoriets Bestyrer, udtraadte denne af Komiteen for Almanakens Udgivelse og Forhandling, og Konsistorium valgte i hans Sted 15. September 1915 Referendarius consistorii Prof. H. Munch-Petersen til Medlem af Komiteen.

Den ovennævnte Hjemmel for Honorarforhøjelserne m. v. blev givet ved Finansloven for 1916—17, jfr. Rigsdagstid. 1915—16, Tillæg A. Sp. 1291—94.

— Under 18. Juni 1915 bifaldt Konsistorium i Overensstemmelse med Almanakkomiteens Indstilling af 4. s. M., at en af Dansk Forening for Børnetandpleje indsendt Artikel „Pas paa Børnenes Tænder“ -- dog uden Billeder — optoges i Universitetets Almanak saavidt muligt allerede i Almanaken for 1916 — eventuelt saaledes at Artiklen om de nyfødtes Øjenbetændelse udelades — samt at den paagældende Artikel til Optagelse et begrænset Antal Gange i Almanaken for de kommende Aar bliver indlemmet i det Stof, af hvilket Artiklerne til de enkelte Aargange af Almanaken udtages efter Forslag af dennes Redaktør og med Konsistoriums Approbation, alt saaledes, at Udgiften til Trykning og Papir, bæres af Universitetet, hvorimod Forfatterhonoraret bliver Universitetet uvedkommende.

III. Byggeforanstaltninger ved Universitetet og Kommunitetet.

I Skrivelse af 24. September 1914 bifaldt Ministeriet, at der af Kommunitetets Udgiftspost 7. a. 2., til Udbedring af en i Professorboligen i Konsistoriegaarden forefunden Svampeskade afholdtes et Beløb af 890 Kr. paa forventet Tillægsbevilling for Finansaaret 1914—15, jfr. Rigsdagstid. 1914—15, Tillæg A. Sp. 3135—36.

— I Skrivelse af 29. Maj 1914 bifaldt Ministeriet, at der af Universitetets Udgiftspost k. 1. som Overskridelse mod regnskabsmæssig Forklaring afholdtes et Beløb af 816 Kr. 69 Ø., som var anvendt til Udbedring af en større Vandskade, der under en Frostperiode i Begyndelsen af 1914 var sket paa Universitetets Hovedbygning, idet Brandledningerne paa Loftet i begge Sider af Bygningen var sprængte saaledes, at Vandet gennemtrængte Bygningen lige til Kælderen og beskadigede Lofter, Vægge og elektriske Ledninger, jfr. Rigsdagstid. 1914—15, Tillæg A. Sp. 3115—16.

— Under 14. April 1915 tilskrev Professor Jungersen Konsistorium som følger:

„Jeg tillader mig herved at anmode Konsistorium om at lade undersøge, om det er muligt — uden altfor stor Bekostning — at indrette Centralopvarmning i Kommunitetsbygningen i Stedet for den nuværende Opvarmning ved Kakkelovne.

Som det vil være Konsistorium bekendt, er en ikke ganske lille Del af denne Bygning optaget af den zoologiske Studie- og Undervisningssamling. Denne Institution indeholder i forskellige Rum saavel i Stuen som paa første Sal værdifulde og kostbare Samlinger, opstillede i Skabe, af

hvilke flere er i en betænkelig Nærhed af Kakkelovnene. Derved er baade en ret betydelig Brandfare tilstede, og Skabene og deres Indhold lider tillige af den stærke Straalevarme, som disse Ovne til Tider udsender. Kun ved en saa omhyggelig Pasning af disse Ovne, som det synes ret umuligt at opnaa, kan de bringes til at yde en nogenlunde jævn Varme; som Regel svinger Temperaturen mellem Overhedning i nogle af Døgnet's Timer og mangelfuld Varme, eller Kulde, i Resten af Døgnet. I nogle Lokaler er Forholdene særlig ugunstige, f. Eks. i Korridoren paa første Sal, der benyttes ved de zootomiske Øvelser, og navnlig i Auditoriet. Dette sidste er en egen Tilbygning, uden Skorsten. De to store Kakkelovne, som meget ufuldkomment besørger Opvarmningen, staar i Forbindelse med en af Kommunitetsbygningens Skorstene ved Hjælp af lange Rør, der krydser over en mørk Korridor. Disse Rør maa stadig fornyes, fordi de brændes igennem, undertiden paa kortere Frist end et Aar. Hidtil har Gennembrænding fundet Sted indenfor Auditoriet, hvor den let opdages, men den kunde mulig ogsaa indtræde i den mørke Korridor, og i saa Fald vilde den muligvis ikke opdages i Tide.

Opvarmningen i den øvrige Del af Bygningen, i Konsistoriums Kontor, Referendarii, Rektors, Dekaners og Udvalgsværelser, Fil.-historisk Laboratorium o. s. v., kan næppe kaldes ideal; og hvad min Embedsbolig angaar, synes det næppe muligt der at opnaa tilstrækkelig Varme i den koldeste Del af Vinteren.

Saa fremt en Undersøgelse som den ønskede sættes i Værk for Kommunitetsbygningens Vedkommende, vilde det formentlig være rimeligt dermed at forbinde en Undersøgelse af en mulig Ændring af Opvarmningen ogsaa i den af Professor Scharling beboede Bygning, samt Konsistoriebygningen.

Ogsaa Spørgsmaalet om en eventuel Afløsning af den nuværende Gasbelysning paa Studiesalen med elektrisk Lys burde vist tages op ved samme Lejlighed.

Under 17. April 1915 udbad Konsistorium sig i den Anledning Oplysninger af Bygningsinspektøren, som under 28. Juni 1915 meget stærkt fraraadede Planen paa Grund af de umaadelig høje Priser paa Materialier til Opvarmningsanlæg samt den høje Arbejds løn.

IV. Universitetets Landsbykirker.

Af Kontoen til Landsbykirkernes Forskønnelse er der i 1914—15 anvendt 24 Kr. 85 Ø. til Anskaffelse af et Kokostæppe til Vaabehuset i Herløv Kirke, 200 Kr. til 4 Lampetter i Værløse Kirke, 175 Kr. som Universitetets Bidrag til et Orgel-Harmonium i Ligkapellet paa Taarnby Assistenskirkegaard ved Kastrop og 500 Kr. til Istandsættelse af Kalkmalerier i Taarnby Kirke.

V. Forskellige Sager.

— Ved Skrivelse af 15. September 1914 meddelte Konsistorium Folkeuniversitetsforeningen i København Tilladelse til i Universitetsannekset at lade afholde en Forelæsningsrække, „Ældre danske Astronomer“, med Lys-

billeder i Efteraaret 1914 af Professor Poul Heegaard. Ved Skrivelse af 19. Januar 1915 meddelte Konsistorium den samme Forening Tilladelse til i Universitetsannekset at lade afholde 2 Forelæsningsrækker i Foraaet 1915, den ene af Dr. phil. V. Nordmann: „Forandringerne i Nord-europas Naturforhold efter Istiden“, den anden af Dr. phil. Johs. Lindbæk: „De krigsførende Magter, deres politiske og økonomiske Forhold, herunder de indre Aarsager til Krigen“.

Ved Skrivelse af 15. September 1914 bifaldt Konsistorium, at et Auditorium i Efteraaret 1914 overlodes det teologiske Fakultet til Afholdelse af en Række missionsvidenskabelige Forelæsninger.

Ved Skrivelse af 27. November 1914 svarede Konsistorium paa en fra Ministeriet modtaget Forespørgsel om Anvisning af et Lokale til Afholdelse af den teoretisk-pædagogiske Eksamen, at Universitetets Lokaler vel f. T. var meget stærkt optagne, men at man dog til Afholdelse af den nævnte Eksamen i første Halvdel af December vilde kunne stille Auditorium Nr. 3 til Raadighed, samt at man ogsaa for Fremtiden haabede at kunne stille et Auditorium til Raadighed i det i Forespørgslen angivne Omfang.

Under 27. November 1914 afslog Konsistorium et Andragende fra Rigsdagens Bureau om Tilladelse til at faa et Auditorium overladt til Afholdelse af Rigsdagens Kursus i Stenografi.

— Under 16. Juni 1915 kaldede Konsistorium hidtilværende Lærer ved Søborg Skole Thomas Pedersen til Førstelærer ved Gladsaxe Skole fra 1. Juli s. A. at regne.

— Den 27. April 1915 afsendte Universitetet følgende Telegram: „Til den Fest, hvormed Statsbiblioteket i Aarhus i Dag hædrer Stiftamtmand Dr. phil. T. A. J. Regenburgs Minde, sender Københavns Universitet her ved sin hjerteligste Hilsen“.

— Efter at Ministeriet under 25. August 1914 havde givet Konsistorium Ordre angaaende Tilvejebringelse af de fornødne Beholdninger af Kul for det Tilfælde, at der som Følge af Krigsbegivenhederne skulde indtræffe en Standsning i Indførelsen af Kul her til Landet, tilskrev Konsistorium 29. August 1914 Ministeriet saaledes:

„I Henhold til det høje Ministeriums Skrivelse af 25. d. M. angaaende Foranstaltninger til Universitetets Kulforsyning for den kommende Vinter er der straks herfra gjort Skridt til at skaffe de forskellige under Universitetet hørende Institutioner det nødvendige Kul- og Koksforraad. En væsentlig Vanskelighed herved er det imidlertid, at disse Institutioner ikke er indrettede paa at modtage en hel Vinters Kul- og Koksforbrug paa en Gang, men saa godt som alle i deres Kulkældere kun kan rumme en mindre Del af Vinterens Forbrug. Denne Vanskelighed lader sig dog ved de fleste Institutioner overvinde ved at inddrage til andet Brug bestemte Rum til Kul-Oplagsplads. Kun ved de lægevidenskabelige Institutter i Bredgade og Fredericiagade har det vist sig umuligt at skaffe Plads, idet disse Institutters Kulrum kun kan optage en ganske ringe Del af Forbruget, og der ikke findes noget andet Rum, der kan afgives til Kuloplag.“

Ved Henvendelse til Etatsraad Teisen har man imidlertid bragt i Erfaring, at der i den Staten tilhørende Naboejendom Amaliegade 25 findes Kældere, der ikke for Tiden er benyttede, og som er tilstrækkelig

store til at kunne rumme de nævnte lægevidenskabelige Institutioners Forbrug for Vinteren. Konsistorium tillader sig derfor at indstille til det høje Ministerium ved Henvendelse til Finansministeriet at søge udvirket at der i Ejendommen Amaliegade Nr. 25 overlades Universitetets lægevidenskabelige Instituter i Bredgade og Fredericiagade Kælderrum til Oplag af Kul og Koks for den kommende Vinter.

Det tilføjes, at der for de to Instituters Vedkommende behøves Oplagsplads til omtr. 11,000 kg Kul og omtr. 900 hl Koks udover hvad Instituternes egne Kulrum kan optage“.

De fornødne Kælderrum blev ved Finansministeriets Skrivelse af 9. Sept. 1914 stillede til Raadighed indtil 1. April 1915, hvilken Frist ved Finansministeriets Skrivelse af 30. Juni 1915 blev forlænget til 1. April 1916, idet Finansministeriet dog forbeholdt sig forinden dette Tidspunkt at opsige Brugsforholdet til Ophør med en Maanedes Varsel.

— Det ved Tillægsbevillingsloven for 1907—08, jfr. Aarbog 1906—07 S. 1059, bevilgede Tilskud til Nørregades Asfaltering kom i Finans-aaret 1915—16 til Udbetaling med 3,229 Kr. 07 Kr.

— Under 18. Juli 1914 udbad Ministeriet sig Konsistoriums Udtalelse angaaende Ønskeligheden af Danmarks Deltagelse i Subskriptionen paa 2det Oplag af det internationale geologiske Kort over Europa og paa det internationale geologiske Kort over Jorden. I Tilslutning til en Skrivelse af 6. August 1914 fra Professor O. B. Bøggild og en Skrivelse fra Kvæstor af 21. November 1914 tilskrev Konsistorium under 6. Januar 1915 Ministeriet, at det efter dets Skøn vel var ønskeligt, at Danmark deltog i Subskriptionen, men at Udgifterne burde fordeles mellem Universitetet og de andre interesserede Institutioner, samt at det laa udenfor Universitetets Opgave at skaffe oplyst, hvorvidt det var nødvendigt straks at tage afgørende Stilling til Sagen. (Jfr. Aarbog 1882—83 S. 116 og 1902—03 S. 788).

— I Anledning af et Andragende fra Studenterforeningen om at maatte faa tilstillet et Eksemplar af akademiske Tryksager for at kunne etablere en Bytteforbindelse med Studenterbiblioteket i Helsingfors udtalte Konsistorium under 31. Maj 1915, at Universitetet var villig til at overlade Studenterforeningen et Eksemplar saavel af de af Universitetet selv udgivne Tryksager som af Doktordisputatser.
